

Харківська обласна рада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
у Харківській області

**ЧЕРВОНА КНИГА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тваринний світ**

Харків — 2013

БІЛОЧЕРЕВА БІЛОЗУБКА*Crocidura leucodon* (Hermann, 1780)**Белобрюхая землеройка**

Клас Ссавці — Mammalia
Ряд Комахоїдні — Insectivora
Родина Мідицеві — Sorsciidae

Природоохоронний статус

Рідкісний. Занесений до Червоної книги України (недостатньо відомий) та списку Бернської конвенції (Додаток III).

Морфологічна характеристика

Довжина тіла 5,5–7,3 см, довжина хвоста 2,7–4 см. Забарвлення верху буре, спід чисто-білий, різко відмежований від боків. Хвіст знизу світліший, ніж зверху. Хвіст покритий рівним хутром, з якого виступають окремі подовжені волоски. Зуби білі, вуха помітно виступають із хутра. Забарвлення досить мінливе.

Ареал виду та його поширення в регіоні

Область поширення виду охоплює Центральну і Південно-Східну Європу, а також південно-західну Азію. У Харківській області згадується з середини XIX століття. У червні 1968 року була спіймана вагітна самиця біля с. Кам'янка у Дворічанському районі. Нами відмічена лише у пелетках сов — 2 черепи у Борівському районі на лівому березі Червонооскільського водосховища.

Чисельність

Відомі окремі знахідки у степовій частині області.

Місця перебування

Білочерева білозубка населяє вільні від лісу простори — парові поля, занедбані пасовища, узбіччя доріг і сади. В певні сезони

тварини переходять на територію більш багату на їжу. Вид тісно прив'язаний до людських поселень, особливо в зимовий час.

Особливості біології

Живиться комахами та їх личинками, ловить також сінокошців, павуків, равликів. Розмноження відбувається, ймовірно, з квітня по вересень. Народжує від 3 до 10 дитинчат вагою один грам. Очі відкривають у віці 7–13 днів; через 40 днів стають самостійними. Молоді утворюють типові для багатьох білозубок «каравани». Дитинчата хапаються зубами за основу хвоста дорослої тварини, що йде попереду.

Основні чинники зниження чисельності

Трансформація біотопів у межах ареалу.

Заходи охорони

Надання природоохоронного статусу територіям, де знайдений вид; запобігання руйнуванню та трансформації біотопів.

Джерела інформації

Чернай, 1853; Сомов, 1897; Силантьєв, 1898; Аверин, 1915; Мигулин, 1927; Stresemann, 1995; Mitchell-Jones, 1999; Наглов В. А. (1982, особисте повідомлення).

Автори: В. А. Токарський, О. В. Зоря

Фото: © Tamas Cserkés

http://www.carpathianbasinspecies.eu/12_

Mammals%28Mammalia%29/Cserkesz_Tamas_Mammalia_1/Crocidura%20leucodon67_01_logo.jpg